

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Vtrum veritas sit ens reale an rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Magistri Durandi de

3 Secundō, quia in diuinis si esset totum essentiale, hoc esset persona respectu essentie & relationis ex quibus constiuitur, nihil enim in diuinis est quod ex pluribus constituitur nisi persona, sed persona non potest esse totum essentiale; ergo &c. Probatio minoris, illa ex quibus constituitur totum essentiale reale sunt realiter unum actus, & reliquum potentia, sed essentia & relatio, ex quibus persona constituitur non sunt actus & potentia, sed sunt actus absolutus & relatus: ergo essentia & relatio non continentur aliquid quod sit essentiale totum, & nihil aliud est in diuinis quod possit habere rationem totius essentiae ut dictum est: ergo in diuinis nullo modo est totum essentiale.

9 Item nec totum integrale, quia tēst integralē constituit proprie in partibus quātū quantitate molis, que posse sunt constituere totū per modū continuationis vel coniugationis vel colligationis: sed in diuinis nihil est quātū quātū molis: ergo &c. Major probatur, quia omne totum integrale habet partē extra partem quod competit solum quantis, minor de se patet. Itē si esset aliquid totum integrale in diuinis, illud esset persona, quia sicut prius dictū est, nihil est in diuinis ex pluribus constitutum nisi persona, sed persona non est totū integrale; ergo &c. Probatio minoris, totā integrale est perfectus qualibet sua parte: sicut enim totum habet rationē integrī, sic quilibet pars habet rationē diminutī, sed persona non est aliquid perfectius quam sola essentia. Tota enim perfectio in diuinis est ab essentia & nō relatione, alioquin aliquid perfectionis esset in una persona quod non esset in alia, sicut & aliquid relationis: ergo persona non est aliquid perfectius quam sola essentia, nec per consequens est totum integrale ad ipsam & ad relationem.

10 De toto autem vniuersali dicendum, q̄ ea sunt in diuinis possunt considerari secundum esse quo dicitur habent secundum se in re extra, vel secundum esse quo habent in anima. Si primo modo, sic in diuinis nihil est vniuersale, quod patet. Primo quia eidē & secundū idem impossibile est quod cōuenient ratio vniuersalitatis & singularitatis, sed omni rei sive in creaturis sive in diuinis cōuenit ratio singularitatis secundū esse quod habet in re extra. Sic enim verum est verbū Boëtii, q̄ omne quod est, ideo est, quia numero est: ergo nulli rei neq; in diuinis, neque in creaturis cōuenit ratio vniuersalitatis secundū esse quod habet in re extra. Secundō, quia si aliquid quod sit in diuinis haberet rationē vniuersalis, hoc esset potissimum essentia que repertit in pluribus personis, & de pluribus prædicatur quē videtur esse ratio vniuersalis, sed essentia non haberet rationē vniuersalitatis ad personas secundum esse quod habet in re extra: ergo &c. Minor probatur, q̄ quia unitas vniuersalis in singularibus nō est unitas rei, sed tantū rationis, sicut & entitas, unitas autē essentiae in personis est unitas rei, non rationis, tum quia vniuersale dicitur in cōmuni quicquid pertinet ad rationem suppositionis, essentia autē non, quia non dicit relationē quē est suppositi constitutiva: ergo essentia non haberet rationē vniuersalis ad personas. Cūm enim ratio vniuersalis cōsistat in esse communicabili pluribus & in esse plurificabili eis propter quod unitas est à solo intellectu, & nō à natura rei. Et primū quidem pertinet ad perfectionē. Secundum autem ad imperfectionē, natura diuina primū haberet, secundū nō haberet, propter quod deficit à ratione vniuersalis. Si vero ea que sunt in diuinis considererant secundum esse quod habent in anima, sic in eis potest inueniri totum vniuersale. Sic enī persona in cōmuni est aliquid vniuersale ad patrem & filium & Spī. sanctū, & relatio diuina in cōmuni est vniuersale ad paternitatem, filiationem, & spirationem tam actiua m̄ quā passiua: quod patet per propriam rationē vniuersalis. Vniuersale enim est quod dicitur de multis & per se & realiter plurificatur in eis, dicitur in cōmuni totam naturam singularium sed hoc modo se habet persona in cōmuni accepta ad patrem & filium & Spī. sanctū. Et relatio in cōmuni accepta ad paternitatem, filiationem & spirationem ac processionem, ut de se patet: ergo &c. Non sic autem potest dici de essentia qualitercum accepta, aut de relatione respectu personarum, quia nullum istorum dicit quicquid est de constitutione persona.

*Sup. d. 2. q.
1. su. 10.*

Sancto Porciano

11 AD PRIMVM argumentum dicendum quod vbi cōvenit est dare totum & partem integralem, ibi est dare maius & minus quantitatū quod non ponitur in diuinis, vbi autem est dare totum & partem vniuersalem, ibi est dare maius & minus secundum ambitū contingēt & prædicabilis, quia plura continent & de pluribus prædicatur totum vniuersale quā pars eius subiectū. Et illud maius & minus licet non sit in diuinis secundum realē actum esendi, est tamen in eis secundum rationē nem considerandi ut dictum est.

12 Ad secundum per idem patet. Illud enim quod habet rationē partis essentiae vel integrālis habet rationē imperfecti, & totum rationē perfecti. In his enim pars est aliquid totius & non totum secundū rem, sed illud quod habet rationē partis subiectū respectu totius vniuersalis nō oportet quod habeat rationē imperfectiorem cum recipiat essentiale prædicationē totius, & sic realiter ipsum totum nisi secundū modum intelligendi. Sic enim est aliquiliter minus perfectum quod non repugnat diuinis, quia secundū modum intelligendi est aliquid in diuinis quod est majoris ambitū in prædicando quā aliud, & aliquid quod dicit minus perfectū quam aliud, sicut sapientia dicit minus perfectum secundū modum intelligendi quā pelagus perfectionis diuina, ut supra dictum est.

13 Ad argumentum alterius partis dicendum quod totū & perfectum licet sint idem in formalī significatiō, quia vtrūcū importat complementū, different tamen in hoc quod perfectum est in plus, eo quod omne & totum dicit complementū contentū pluriū rationē, cuius perfectum dici potest de aliquo, de qua nō dicitur, nec omne totum, ut deducitum est.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrū veritas sit ens reale an rationis

Th. 1. q. 19.

Circa veritatem queruntur duo. Primum est vtrū veritas sit ens reale an ens rationis solum. Secundum est in quo sit veritas, vtrū sit in rebus an in anima. Ad primum sic proceditur. Et arguitur q̄ veritas sit ens reale, quia bonum vniuersus rei est ens reale, sed veritas est bonum intellectus, ergo veritas est aliquid reale.

3 Item illud quod non est aliquid esse est nihil simpliciter & absoluto, sed veritas non est nihil, alioquin laborantes ad sciendū veritatem laborarent ad sciendum nihil quod est inconveniens: ergo &c. Minor patet, probatio maioris, quia aliud & res conuentur. Et ideo quod non est res non est aliud & per consequens nihil, & equidem enim non aliud & nihil.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia illud quod distinguuntur contra ens reale, generaliter dictum est ens rationis solum, sed ens verum distinguuntur, & metaphys. contra ens realiter dictum, ergo &c.

4 RESPONSO. Circa questionē istam videntur dūnū est primū quod importatur per ens rationis, & secundū dō inquiretur ad principali quēfito. Quantū ad primū sum dux opinione de ente rationis. Prima est q̄ ens rationis vocatur illud quod est subiectū in anima sive in intellectu vel in ratione. Et motiu huius opinione fortē est quia ens rationis consuevit appellari ens in anima. Sed vt viderit sic opinatiū nihil est in anima nisi sit in ea subiectū & nō obiectū solum, vnde, de anima dicitur quod lapis nō est in anima sed species lapidis quia quanuus lapis se habeat ad animam obiectū, nō tamen subiectū sed solum eius species, ergo vt viderit ens rationis nō dicitur in anima esse nisi quia est in ea subiectū.

5 Istud autem non potest esse verum, quia quod est ens reale non est ens rationis, quia distinguuntur ex opposito, sed omne quodd est subiectū in anima sive sit species actus sive habitus, est ens reale, ergo non est ens rationis, minor probatur, quia quod vera res est quod est in anima, & perfectior & nobilior quam res corporeae. Et ideo si illud quod est subiectū in re corporeā, vt calor vel qualitas, est ens reale, fortior ratione illud quod est subiectū in anima sive sit species sive actus, sive habitus est ens reale & non rationis.

*Cap. 4.
vel positi
1. de anima
cap. 5.*

6 Ad

Lib. I. Distinctio. XIX.

6 Ad rationem illorum dicendū est quod efficiat rationis dicuntur esse in anima nō subiectū sed obiectū sicut posita declarabitur. Quod autem dicit Philos., de anima quod lapis nō est in anima sed species lapidis non fuit intentio Aristotelis quod lapis & omne cognitū non posse dici aliquo modo esse in cognoscēte, sed voluit excludere illum modum quem ponebat Empedocles, qui dicebat quod oportebat animam esse cōpositam ex omnibus ad hoc ut omnia cognosceret. Dicebat enim quod terra terrā cognoscim̄s, & sic de aliis, contra quod dicit Aris, quod lapis non est sic in anima quanvis sit in ea sicut cognitum in cognoscēte.

7 Aha est opinio quam credo veriorem quod ens rationis non est aliud quā denominatio obiectū ab actu rationis, secundum ea quā attribuuntur rei solum ut cognita est, verbī gratia esse vniuersale, esse genus, vel speciem dicuntur eae entia rationis quia talia dicuntur de re tantū ut est subiectū cognita ita quod ens rationis non est per se nūlū, nec dicitur ens rationis, quia sit in anima subiectū, sed quia est denominatio rei ab actu rationis secundum ea quā conuenient ei solum ut est cognita. Et quāuis idem re sit hominem intelligere lapidē in vniuersali, & per indifferētiam ad singulares lapides & lapidē sic intelligi. Non enim lapis est sic intellectus nisi quia homo intelligit eum sic, tamen intelligere in homine est vera res & denominatio qua homo esse dicitur intelligens est realis in homine, intelligi autem nō est vera res in lapide, nec denominatio qua lapis dicitur sic intellectus est realis in lapide, sed dicitur ens rationis, quia nullo modo competit rei nisi per actum rationis tendēt ut in ipsum in obiectū, & sic patet primum.

8 Q V A N T V M ad secundum dicendū est quod sit veritas, & ex hoc apparet an sit ens rationis, an non. Quantum ad primū secundum est quod sicut communiter dicitur veritas est conformitas vel adæquatio intellectus ad rem. Qualiter autem hoc sit intelligendū aduentendū est quod non est intelligendū de aëquatione vel conformitate intellectus & rei secundū illud quod sunt essentia liter, quia intellectus secundum illud quod est essentia liter non habet aliquam cōformitatem, vel adæquationem cum re extra, immo magnā disformitatē, cum res extra sit quādū corpus, intellectus autē non, sed sp̄ritus, aut si aliqua sit conformitas nō consistit illa veritas, quia cū illa attendatur secundum naturam rerum æqualiter potest esse inter intellectum & res quas nunquam intelliget vel intellexit, sicut inter intellectū & res quas intelligit, veritas autem non est sine cognitione, quare &c.

9 Refat ergo quod talis conformitas attendatur secundum aliquod quod est in intellectu subiectū vel obiectū. Et primum quidem dicunt aliqui, scilicet, quod conformitas intellectus ad rem attenditur secundum id quod est subiectū in intellectu, quod est species rei quae est similitudo eius, vel secundum negantes species ipse est actus intelligendi, qui est etiam similitudo rei.

10 Sed istud non videtur verum, quia cōformitas vel est in essendo vel in repræsentando, non in essendo, quia omne quod est subiectū in intellectu est accidentis, res autem exterior est quādū substātia materialis, vel si sit accidentis est accidentis corporeum. Inter hęc nō potest esse similitudo vel conformitas in essendo cum sint diuerorum generum, quare &c.

11 Nec potest attendi conformitas in qua cōsistit veritas in representando, quia representatio rei per speciem apud intellectum praecedit saltem ordine natura actum intelligendi, prius enim est ordine natura obiectum praesens potentię per speciem si qua sit quām sequatur cognitio: veritas autem aut simili est secundum naturam cum actu intelligendi aut posterior, ergo veritas non cōsistit in adæquatione vel conformitate quae est inter speciem & rem secundum representationem.

12 Item dato quod res repræsentetur secundū actum intelligendi solum, & non per aliquid prius, & quod res præsentatio sit ipsamē cognitione, adhuc cōformitas in representando vel in agnoscendo nō attenditur secundum aliquod quod sit subiectū in intellectu, sed potius obiectū, quia cōformitas in representando vel cognoscendo præcisē cōsistit in hoc quod repræsentans vel cognoscēs

Quæstio V.

68
repræsentat vel cognoscit re sic esse sicut ipsa est, sed talis conformitas attenditur solum secundū id quod se habet obiectū ad intellectū: ergo &c. maior de se patet, probatio minoris, quia cū dicitur quod intellectus intelligit rem sic esse sicut ipsa est. Sic & sicut nota sunt conformitatis prædictae in qua formaliter cōsistit veritas, sed sic & sicut sunt ibi conditions obiectū & non ipsius actus intelligendi, nō enim est sensus quod actus intelligendi sic se habeat ad intellectum in quo est subiectū sicut se habet res intellecta ad suū esse reale, quia hoc est falsum, sed est sensus, & res intelligitur sic esse sicut ipsa est ita & conformitas est inter esse apprehensum & esse in re, quia quale est habet res tale apprehensum & non aliud. Et licet res non sit apprehensa nisi per actum qui est in intellectu subiectū, tamen esse apprehensum dicit conditio nem denominantem obiectū & non intellectum, nec actum intelligendi, quia intellectus ut sic non est apprehensus, sed apprehendens, nec intelligere est apprehensum, sed apprehensio. Et ita conformitas in qua cōsistit veritas attenditur secundum id quod habet se ad intellectū obiectū & non subiectū.

13 E S T E N I M veritas conformitas eiusdem ad seipsum secundū aliud & aliud esse, scilicet, esse intellectum & esse reale, ergo etiam pater ex alio sic, illud est verū formā liter quod significatur per propositionē verā, sed obiectū intellectus enunciatiū sumptū significatur per propositionē verā, ergo veritas est formaliter conditio obiectū intellectus, & non alius existens subiectū in intellectu, maior patet, quia signum non dicitur rale, nisi quia significat illud quod est tale formaliter, sicut vīna nō dicitur sana, nisi quia significat sanitatē animalis que est formaliter sanitas. Et id dicitur de propositione que non dicitur vera, nisi quia significat illud quod est formā liter verū, minor de se patet: quia propositione vera nō significat nisi illud quod est enunciatiū apprehensum per intellectum tanquā eius obiectū, & sic patet quod veritas est conformitas intellectus ad rem intellectū, in quantum id quod de re enunciatiū apprehenditū est conforme vel potius idem cum entitate rei, & sic est relatio eiusdem ad seipsum secundum esse intellectum & esse reale.

14 Iuxta quod est intelligendum & cum veritas dicatur de re (sicut dicimus illud esse de veritate rei, quod est de eius entitate & quiditatē) dicatur etiā de propositione & de intellectu (dicimus enim propositionē veram & intellectū verū) & vñterius dicatur de obiecto enunciatiū tā affirmatiū quā negatiū (dicimus enim hominē esse animal est verū, & hominē non esse asinū est verū). Veritas primo modo dicitur nō est veritas formaliter, sed quasi materialiter vel fundamentaliter, quod patet, quia vox significans eā sicut sunt voces significantes simpliciter nō dicuntur significare verū nec falsum. Sed hoc est si entitas rei est formaliter veritas. Veritas autē propositionis nō est nisi veritas signi. Veritas autē intellectus vel actus intelligendi, vt est quādā res in intellectu subiectū existens non est nisi sua entitas, qua veritate omnis actus intelligendi est verus. Sed in cōparatione ad obiectū dicitur intellectus verus, quia apprehendit rem sic esse sicut ipsa est, ergo rem esse apprehensam sic esse sicut ipsa est, est verum, ad quod tam veritas rei quādā vocis & intellectus habent attributionē. Est ergo primum verū, & cui primū competit veritas, sed rem esse apprehensam, sic esse sicut ipsa est, est conditio obiectū cōformiter se habentis secundū esse intellectum verū, ergo talis cōformitas est veritas, hoc autē non est aliud quā relatio eiusdem ad seipsum secundū esse apprehensum & secundū esse reale. Ex quo concluditur quod veritas est ens rationis, quia illud quod attribuitur rei solum secundū esse intellectū, est ens rationis, sed veritas est huiusmodi, ergo &c. vñtra præmissarum patet ex precedentibus. Ad cuius maiorem evidētū secundū est, quod sicut est duplex actus intelligendi simplex, scilicet, & componens, sive diuidens, sic sunt duo genera entium rationis, vñlū quod sequitur actum intelligendi simpliciter sicut vniuersale genus, species, & huiusmodi. Aliud quod sequitur actum intelligendi componēt vel diuidēt, & illud est verū vel falsum, vñde verū & falsum non sunt aliud quam rem intelligi sicut est & sic est veritas, vel intelligi est vel nota

Magistri Durandi de

esse aliter quam sit, & tunc est falsitas.

¶ A D P R I M V M argumentum in oppositum dicendum, quod verum dicitur est perfectio intellectus, quia actus quo intellectus intelligit rem sic esse sicut est, est actus summè conueniens intellectui cuius natura est cognitiva rerum, sed ipsum verum formaliter acceptum non est perfectio intellectus, sed est denominatio obiecti conformiter se habentis secundum esse intellectum, & secundum esse reale.

¶ Ad secundum dicendum quod illud quod non est ens realis est nihil realiter, est tamē ens rationis. Nam ens dividitur in ens rationis & ens realis. Quod autem alterius dicitur, quod homines nuntiatur ad sciendum veritatem contra arguentes, quia si veritas sit aliquid reale non est aliud quam relatio conformitatis intellectus ad rem intellectam. Constat autem quod non omnes nuntiatur ad sciendum istam relationem, ergo nec ad sciendum veritatem sic accepimus. Qualiter ergo intelligendum est quod homines nuntiatur ad sciendum veritatem sic utrum non quod veritas quatum ad id quod dicitur formaliter sit obiectum & principaliter cognitum, sed quia homines nuntiatur scire naturas rerum, & habitudines earum quae cum cognoscuntur sic esse & sic se habere, prout est in naturis rerum, tunc est veritas quae est conformitas rerum, ut intellectus sunt ad seipsum ut existimat.

QVÆSTIO SEXTA.

Vtrum veritas sit in rebus an in intellectu.

I^o. vbi supra.

Secundò queritur in quo sit veritas, utrum sit in rebus an in intellectu. Et arguitur quod sit in intellectu, primo per dictum Arist. s. metaphys. qui dicit quod bonum & malum sunt in rebus, verum & falsum in anima.

¶ Secundò per rationem, quia relatio est maximè in illo extremo quod dependet, sed veritas est relatio conformitatis intellectus ad rem intellectam, intellectus autem est dependens ad rem intellectam & non econverso, ergo veritas est in eo.

¶ IN CONTRARIUM argumentur, quia omnis respectus est in suo fundamento, sed fundamentum veritatis est entitas rerum, ergo in entitate rerum est veritas.

¶ RESPONSI. illi qui dicunt veritatem esse respectum realis conformitatis intellectus ad rem intellectam, dicunt quod veritas est in intellectu sicut in subiecto vel potius sicut realis respectus in suo fundamento. Et ad hoc adducunt duas rationes. Prima talis est, quod docunt aliquid dicitur tale ex ordine ad aliud in quo sit, & dicitur tale, primū dicitur tale causaliter, & secundum formaliter, sed res dicitur vera illo modo ex ordine ad intellectum, ergo &c. maior declaratur per exempla, nam quia medicina dicitur sana ex ordine ad animal sanum in quo sifit medicina dicitur sana causaliter & animal formaliter, minor probatur, quia vbi est processus à mouente ad motum sifit in re mota, sed in processu à re ad intellectum est processus à mouente ad motum, ergo &c.

¶ Secundò sic, quia veritas est rectificatio passum, sicut rectificatio eius quod rectificatur, quia est imago & exemplatum, sed intellectus se habet ad rem intellectam sicut passum ad mouens, ergo adequatio intellectus est veritas formaliter & in re est solum causaliter, & ut sic est causaliter vera.

¶ Sed contra hoc arguitur primo, quia inter intellectum diuinum & suum principale obiectum, puta quoniam intelligit seipsum esse summè perfectam ex nulla parte est adequatio passum, & tamen est ibi veritas, ergo veritas non recipit adequationem passuum.

¶ Secundò, quia contingit intelligere verè illud quod nullam entitatem realem habet, sicut quod chimera est chimera, sed talia non entia nihil possunt adæquare sibi realiter, ergo &c.

¶ Tertiò, quia intellectus potest moueri ad verè intellectum diuinum ab alio quā à re intellecta (sicut Deus posset mouere intellectum meū ad intelligentium Antichristum futurum) sed talis veritas non constiteret in habitudine intellectus ad Deum mouentem, sed in habitudine intellectus ad rem intellectam à qua non est motus, ergo veritas non requirit adequationem passuum ex parte intellectus, vel illius in quo est per easdem rationes, vel per alijs.

Sancto Porciano

quas earum, pater quod veritas non est relatio actus intellegendi ad rem intellectum, tanquam mensurati ad mensuram, quia in cognitione Dei respectu sui est veritas, sed ibi non est relatio mensurati ad mensuram, nisi forte secundum rationem, ergo veritas non est relatio mensurati ad mensuram, vel est relatio solum secundum rationem, & non secundum rem, cuius oppositum alii dicunt.

¶ DICENDVM est ergo aliter, quod veritas formaliter dicitur non est in rebus, sed in intellectu, non quidem subiectiu, sed obiectiu tantum. Quod nō sit in rebus pater, quia quicquid est in rebus est in eis circumscripsi omni actu intelligi, sed veritas formaliter sumpta nō est sine actu intelligendi, ergo veritas formaliter sumpta non est in rebus. Dico autem formaliter, quia veritas sumpta materialiter vel fundamentaliter bene est in rebus, sic dicitum fuit in precedente questione.

¶ Per idem patet quod veritas non est in intellectu subiectiu, quia quicquid est in intellectu subiectiu est res vera, & non ratio tantum, veritas autem est ens rationis, vt probatum fuit in precedente quest. ergo ipsa non est in intellectu subiectiu.

¶ Relinquitur ergo tertium, quod veritas sit in intellectu obiectiu, non quidem sicut obiectum cognitum principali, sed vt quid modus cōueniens rei solidus vt est cognita. Iuxta quod est intelligentum & sicut distinguuntur triplicem actum intelligenti, videlicet simplicem cōponentem, & discursuum, sicut sunt entia rationis in triplici differentiatione, quia quidem cōuenient rei, prout est cognita per intellectum simplicem, sicut vniuersale genus & species. Quodam cōuenient rei, vt est intellectus per intellectum encyclopiam cōponentem vel diuidentem, sicut affirmatio & negatio, & per consequens veritas & falsitas. Alio vero consequuntur res, prout sunt obiectiu in intellectu discursu, sicut antecedens & consequens, syllogismus, enthymema & similia, de quibus omnibus tamquam de entia rationis considerat logicus.

¶ AD RATIO NE S' in oppositum respondendum est primo ad dictum Arist. quod verum & falsum sunt in anima, non quidem subiectiu, sed obiectiu.

¶ Ad secundum dicendum, quod relatio realis est potissimum in extremo quod dependet, sed relatio rationis non est in aliquo subiectiu, sed solum in intellectu obiectiu modo quo prius fuit exppositum.

¶ Per idem patet ad argumentum alterius partis, quia respectus realis est in fundamento, sed respectus rationis qualis est veritas quae non est aliud quam respectus cōformati rei, ut intellectus est ad seipsum, ut existit non est nisi in intellectu obiectiu, tanquam quidam modus cōueniens rei solum ut est cognita.

DISTINCTIO XX.

Sententia huius litterae in generali & speciali. Nunc ostendere restat. Superior probavit Magister ex qualitate personarum in magnitudine & exterritate. Hic probat ex qualitate earum in potestate eorum. Et diuiditur in duas partes. Primo proponit intentum. Secundò probat intentum. Secunda ibi, Nihil inquit patre minus. Secunda diuiditur in duas. Primo probat intentum per autoritatem. Secundò per rationes. Secunda ibi, item alio modo. Prima istarum diuiditur in duas. Primo proponit probationem Aug. Secundò excludit duas rationes erroneas. Secunda ibi, Sed inquit pater à nemine. Illa pars in qua probat intentum per rationes diuiditur in tres partes. Primo ponit rationem. Secundò confirmat per simile. Tertiò excludit quandam hereticā respondit. Secunda ibi, Hac autem per similitudinem. Tertia ibi, Sed forte dices. Hac est sententia lectionis in generali.

¶ IN SPECIALE verò sic procedit Magister, & primo proponit personas esse aequales in potentia extensiu, quia quaecunq; potest una persona possunt & aliae, & a qua virtute potest una persona possunt & aliae, eadem virtute. Potesta probat hoc per autoritatem, & est probatio talis. Si filius habet in potestate minus quam pater, filius non habet omnia quae habet pater, sed quaecunq; habet pater habet filius, ergo nō habet minus in potestate quam pater. Postea excludit unam rationem hereticā respondit habet